

**NEWS**

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

**SERIES OF SOCIAL AND HUMAN SCIENCES**

ISSN 2224-5294

<https://doi.org/10.32014/2020.2224-5294.78>

Volume 3, Number 331 (2020), 155 – 161

UDK 316.4

MPHTИ 10.83.21.

**A.S. Dzhunusova**

Eurasian National University named after L.N. Gumilyov.

E-mail: [Araika050687@mail.ru](mailto:Araika050687@mail.ru)**THEORETICS - CONCEPTUAL APPROACHES  
IN RESEARCH OF PROBLEMS OF YOUTH OF RK**

**Abstract.** Subcultural characteristics of the young generation indicate that it can be successfully combined with the traditional culture of society, the carriers and custodians of which are the older generations. But with the unfavorable development of intergenerational relations, a conflict of youth and traditional cultures can arise, the consequences of which can be the transformation of the youth subculture into a counterculture that provokes “youth riots”, like the hippie movement or other protest youth movements. Theoretical and conceptual in the study of the youth problems of the Republic of Kazakhstan is based on the demographic principles of conditionally dividing society into age groups and represents youth chronologically limited by age by a socio-demographic group that has specific social positions, status and roles, is the object and subject of the process of generational change. Because the clearest periodization of generations is due to the average age of people entering into family-marriage relations and the birth of children, young people are an active participant in the process of generational change.

**Keywords:** youth, methodology, conceptual approaches, nation, self-awareness, society, intelligence, leader, idea, kazakhs.

**Introduction.** An approach is the perspective of the study, the starting position, the starting point from which the study begins and which determines its direction relative to the goal.

The methodology allows you to determine the goals and the right directions in research. It also finds its embodiment in the formulation of initial hypotheses, the choice of approach, principles and research methods. Using methodologies determines how one or another approach to research is applied, which determines the establishment of a certain type of dependencies, relationships and relationships in the studied object.

The research methodology can be understood as an interconnected set of methodological approaches used in a specific study, revealing their principles, forms and research methods, as well as basic theoretical principles in which the main categories are established on the basis of these principles and a certain type of property, relationship and dependence is fixed in the studied object .

The choice of a methodological approach in the study affects the process and the result, since the direction of all research works depends on this.

A conceptual approach is an approach that involves the preliminary development of a research concept, that is, a set of key provisions that determine the overall focus and continuity of a study.

A concept is a certain way of interpreting an object, phenomenon, process, the main point of view on an object. The concept of enterprise management includes strategic and tactical goals and ways to achieve them. The concept of improving management mechanisms at the enterprise is part of the general concept of enterprise management and meets the interests of both consumers and the enterprise itself.

**Main part.** Conceptual management methods are known as the principal view of the processor of the control system, that is, the process of developing management decisions.

Before conducting research, and applying any methods, it is necessary to develop a system of actions, the sequence of their implementation. Therefore, it is necessary to apply a conceptual approach.



Figure 1 – Conceptual approach

The functioning of the system as a whole involves the development and implementation of the processor of the control system. The management system process, taking into account the preference for using the conceptual method, includes the formation procedure and the procedure for solving managerial problems. These procedures are part of the rationale for management decisions.

The formation of a managerial task implies its meaningful formulation and formalization. For most management tasks, their formation is a one-time procedure.

The decision of a managerial task implies finding the preferred managerial decision or identifying the absence of realizable managerial decisions.

Determine the direction of the solution is important for the conceptual approach. But first you need to identify how important this decision is, what are the alternatives. A solution created from the point of view of a conceptual approach should have an idea of the risks involved in making a decision, about losses, about possible gains, if the solution to subsequent problems does not entail what the essence of the study is and what it consists of.

From all that has been said, it follows that the specialist in the research should carry out thorough work before deciding. The concept of research is not just the essence of the subject of research, but also the environmental factors that influence.

The young generation occupies an important place in the life of Kazakhstani society. As an independent and real group of the population, it performs its specific social functions. Young people inherit the practical experience gained today in the development of society and the state, identify a promising vision for the future of the country, and are responsible for its stability in the context of globalization and market transformations. She is one of the main participants in socio-political processes, has her own innovative potential, her own goals and interests. State youth policy is called upon to become one of the system resources for the implementation of the Kazakhstan-2050 Strategy [1].

In the context of modern realities, the legal framework of the youth policy of the Republic of Kazakhstan is determined. It includes the following fundamental documents:

- On the Concept of state youth policy of the Republic of Kazakhstan until 2020 “Kazakhstan 2020: the path to the future” [2];
- On approval of the Action Plan for the implementation of the Concept of state youth policy of the Republic of Kazakhstan until 2020 “Kazakhstan 2020: the path to the future” (the first stage – 2013-2015) [3];
- On approval of the Action Plan for the implementation of the Concept of state youth policy of the Republic of Kazakhstan until 2020 “Kazakhstan 2020: the path to the future” (second stage – 2016-2020) [4];
- The Law of the Republic of Kazakhstan dated February 9, 2015 No. 285-V “On State Youth Policy” [5] and others.

The specificity of the social position of youth in modern society is such that it is at the epicenter of almost all social conflicts and contradictions. When searching for their own social status, youth identifies new social niches in the state development system.

The creation of a new social quality and social maturity requires innovative forms of self-realization and self-affirmation from Kazakhstani youth. Development trends of the international community today are characterized by economic and political crises, social disasters, manifestations of terrorism and religious extremism.

In the face of threats and risks of global peace, young people are faced with new challenges. Social formation is one of the fundamental components of its inclusion in society. Moreover, it is important to directly involve young people in the process of solving not only their own problems, but also the nationwide development tasks of the country.

The social aspects of the development of youth policy in Kazakhstan are closely related to the social policy of the state. Its functionality is largely dependent on the level and quality of management institutions. To increase their efficiency and mobility it is necessary:

- define and structure goals, tasks, forms and methods of work with all social groups of youth;
- build a model of social partnership and interaction between the state and youth NGOs, capable of timely responding to changes in the environment and predicting the prospects for their further development;
- identify new areas of dynamic management of the social sphere of youth policy.

In the system of modern development of Kazakhstani society, the social responsibility of the individual increases. Unrealized youth in the labor market, representing the interests of a particular socio-demographic group, is one of the main sources of destabilization of social relations. A mechanism for managing social conflicts is needed that is effective at all levels of development of state youth policy. Such socially significant issues as health, education, employment, leisure and cultural leisure of youth are the most important in the system of social policy of the state. Actual reflection of the real situation in the field of solving youth social problems.

Strengthening democratic social norms and relations requires young people to comprehensively adapt and have an active citizenship, develop social skills in the field of family and labor relations, and in the educational process. As practical experience shows, the state does a lot of work in the field of youth policy.

However, factors such as insufficient participation of NGOs in solving pressing youth problems, as well as manifestations of infantilism and passivity in the youth environment in the process of solving their life issues make it difficult for young people to socially adapt. In addition, the insufficient development of mechanisms of social adaptation and education of young people in the spirit of liberal democratic values limits the possibility of realizing their labor potential and comprehensively identifying professional, organizational and leadership qualities.

Therefore, it is important that the state creates optimal conditions for the development of potential youth resources. In the realities of our time, she has the opportunity to participate in the implementation of such programs as:

- The state program for the development and functioning of languages in the Republic of Kazakhstan for 2011-2020 [6];
- Regional Development Program until 2020 [7];
- Employment Roadmap – 2020 [8] and others.

In general, all this contributes to the harmonious adaptation of youth to the system of social relations. For a positive social well-being, young people should be able to be actively involved in the implementation of the national and regional development tasks of the country, as well as show their leadership qualities.

State youth policy is focused on meeting the social needs and needs of young people, providing them with assistance and support in resolving vital issues. At the same time, the state needs to build its relations with youth in such a way that it is ready to build and work in the interests of the country's competitive and sustainable development.

Solving the social problems of youth requires a systematic approach. Actually based on it:

- build a new level of communication between youth and executive institutions in the field of state youth policy;
- develop modern social technologies that actively contribute to the formation of a positive image of the state in the minds of young people;
- determine an effective system of social partnership between youth, the business community and civil society institutions.

Social aspects of the development of youth policy in Kazakhstan are associated with the harmonization of social relations, which includes two main segments:

- 1) optimization of measures to prevent the social exclusion of youth from society;
- 2) the formation in the youth environment of the sociocultural values of democracy and humanism, countering violence, terrorism and radical extremism.

An intervention approach informed by these two theories enhances positive youth development by engaging youth in relevant ecological settings where they can learn skills, practice those skills, establish the social resources to effectively navigate the social contexts in which they find themselves, and develop into healthy adults .

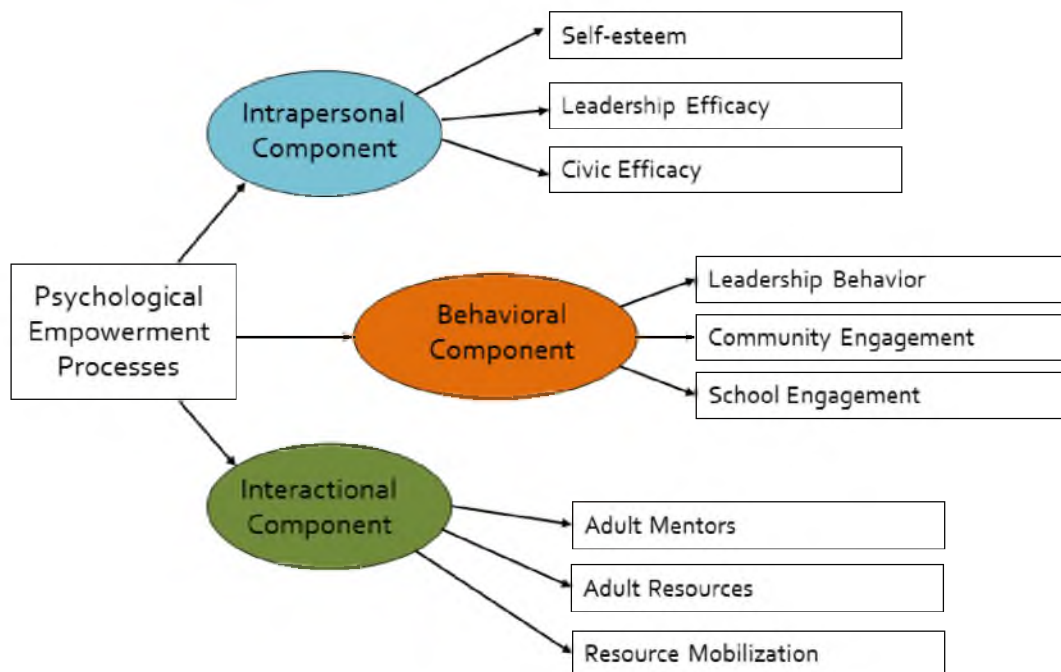


Figure 2 – Component of Psychological empowerment

In the context of modern challenges and risks, it is necessary to build a new model of social protection for young people, capable of providing the young generation with social activity and decent living conditions.

The stratification approach is based on the demographic principles of conditionally dividing society into age groups and represents youth chronologically limited by age as a socio-demographic group that has specific social positions, status and roles, is the object and subject of the process of generational change. Because the clearest periodization of generations – 25 years – is due to the average age of people entering into family-marriage relations and the birth of children, young people are an active participant in the process of generational change.

**Conclusion.** Recommendations on the social aspects of the development of state youth policy at the micro and macro levels:

- analysis of trends in social adaptation of youth;
- study of the dynamics of the development of labor and creative resources of youth;

- study of the parameters of the state of health, intellectual potential and professional preparedness of youth as one of the main indicators of strategic planning and forecasting the development of the country;
- development by institutes of social and legal protection of new approaches to the process of managing social changes in the youth environment.

Contemporary young people are engaged in a variety of information behaviors, such as information seeking, using, sharing, and creating. The ways youth interact with information have transformed in the shifting digital information environment; however, relatively little empirical research exists and no theoretical framework adequately explains digital age youth information behaviors from a holistic perspective.

**А.С. Джунусова**

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ

### **ТЕОРЕТИКА – ҚР ЖАСТАРЫНЫҢ МӘСЕЛЕЛЕРІН ЗЕРТТЕУ КЕЗІНДЕГІ ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ ҚОЛДАУЛАР**

**Аннотация.** Соңғы бірнеше жылда жастар проблемаларының алдын алуға және жастардың салауатты дамуына ықпал етуге деген қызығушылықтың артуы жастар мен отбасылық тәжірибені, саясаткерлер мен зерттеушілерді әртүрлі теориялық ұстанымдарға негізделген кең ауқымды тәсілдерді жасауға итермеледі. Басқару құрылымдарының өсуі неғұрлым күрделі модельдердің пайда болуына және ғалымдар мен тәжірибешілерге қолжетімді, кең нұсқалардың пайда болуына әкелін соқтырғанымен, интеграцияланған тұжырымдамалық шеңбер мен дәйекті терминологияның болмауы осы салада біршама шатасуға әкелді. Бұл мақалада жастардың дамуы мен проблемалардың алдын алудың үш тәсіліне шолу жасалады, олардың күшті және әлсіз жақтарын сыни тұрғыдан зерттеп, модельдерді нақтылауға, кеңейтуге және кіріктіруге көмектесетін бірнеше ұсыныстар айтылады. Атап айтқанда, қазіргі жастар ақпаратты іздеу, пайдалану, алмасу және құру сияқты әртүрлі ақпараттық мінез-құлқы түрлеріне қатысады. Өзгермелі цифрлық ақпараттық ортадағы жастардың ақпаратпен өзара әрекеттесу тәсілі өзгерді, дегенмен эмпирикалық зерттеулердің салыстырмалы түрде саны аз және ешқандай теориялық негізде жастардың мінез-құлқының цифрлық ақпараттық тұтас көзқарастар тұрғысынан түсіндіре алмайды. Ақпараттық мінез-құлқы саласындағы эмпирикалық және теориялық олқылықтарды анықтау үшін бұл зерттеу цифрлық дәуірдегі жастардың ақпараттық мінез-құлқы үшін түбегейлі өзгерістер теориясын қолдану және одан әрі дамыту арқылы теориялық негіз жасауға бағытталған.

Айта кету керек, жас ұрпақтың субмәдени ерекшеліктері оны қоғамның дәстүрлі мәдениетімен сәтті ұштастыруға болатынын көрсетеді, олардың тасымалдаушылары мен қамқоршылары – аға буын. Себебі ұрпақтардың нақты кезеңге бөлінуі отбасылық-неке қатынастарына кіретін адамдардың орташа жасына және балалардың дүниеге келуіне байланысты, жастар – ұрпақ алмасу процесінің белсенді қатысушысы. Ұрпақтар арасындағы қатынастардың қолайсыз дамуымен жастар мен дәстүрлі мәдениеттердің қақтығысы пайда болуы мүмкін, оның салдары жастар субмәдениетінің хиппи қозғалысы немесе басқа наразылық білдіретін жастар қозғалыстары сияқты «жастар тәртінсіздіктерін» тудыратын қарсы мәдениетке айналуы мүмкін. Қазақстан Республикасының жастар проблемаларын зерттеудегі теориялық және тұжырымдамалық қоғамды шартты түрде жас топтарына бөлудің демографиялық қағидаларына негізделеді және белгілі бір әлеуметтік позицияларға, мәртебеге және рөлдерге ие, әлеуметтік-демографиялық топ ретінде жас бойынша хронологиялық тұрғыдан шектеулі жастарды ұсынады, ұрпақтардың өзгеру процесінің объектісі және субъектісі болып табылады. Алайда әлеуметтік желілер, әсіресе, интернет жастардың ойлауына және мінез-құлқына үлкен әсер етеді.

Бұл зерттеу өзекті негізге ие және зерттеу нәтижелері цифрлық медида өскен қазіргі жастардың ақпаратпен, қоғаммен, мәдениетпен өзара әрекеттесуі туралы қазіргі білімді тереңдетеді. Сонымен қатар жастардың ақпараттық мінез-құлқының өзгеретін сипаты, ықтимал әсерлері туралы білімді кеңейтуге жол ашады. Зерттеу бірегей имидже сәйкес келетін кітапханалық және ақпараттық қызметтерді, ақпараттық саясатты және білім берудің басқа тәсілдерін дамытуды қамтиды. Жастардың ақпараттық мінез-құлқы айтарлықтай өзгерістерге ұшырады, өйткені цифрлық дәуірдегі ақпараттық орта күрт өзгерді, жастар өз өмірінің көптеген аспектілерінде сандық медианы белсенді қолданады, бұл жастар мәселелеріне тұжырымдамалық тұрғыдан қарауды қажет етеді. Қазіргі зерттеушілердің теориясы ХХІ ғасырда қазіргі кездегі жастар алдында тұрған жаңа өлшемдерді ұсынатын қағидаттарға негізделеді: «ақпараттың экспоненциалды кеңеюі, үнемі өзгеріп тұратын құралдар, мәтіннің цифрландырылуының жоғарылауы және сыни және шығармашылық ойлауға, қарым-қатынас пен бірлескен мәселелерді шешуге деген сұраныстың



артуы». Анықталған кейбір олқылықтарға қарамастан, мысалы, жастардың жас топтарымен сандық зерттеулер мен зерттеулерді дамытуға қатысуы, теориялық және әдіснамалық алуан түрліліктің пайда болуына ықпал етеді. Мұндай зерттеулер жастардың күнделікті өміріне жеке көзқарастарды кәсіби тұрғыдан қарауға ықпал етеді деп сеніммен айтуға болады.

**Түйін сөздер:** жастар, әдістеме, тұжырымдамалық көзқарастар, ұлт, өзін-өзі тану, қоғам, ақыл, көшбасшы, идея.

**А.С. Джунусова**

ЕНУ им. Л.Н. Гумилева

### **ТЕОРЕТИКО-КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ В ИССЛЕДОВАНИИ ПРОБЛЕМ МОЛОДЕЖИ РК**

**Аннотация.** За последние несколько лет возросший интерес к предотвращению проблем молодежи и содействию здоровому развитию молодежи привел к тому, что молодежь и семейные практики, политики и исследователи разработали широкий спектр подходов, основанных на различных теоретических основах. Хотя рост руководящих структур привел к появлению более сложных моделей и большему разнообразию вариантов, доступных для ученых и практиков, отсутствие интегрированной концептуальной схемы и последовательной терминологии привело к некоторой путанице в этой области. В данной статье дан обзор трех подходов к развитию молодежи и предотвращению проблем, критически исследуются их сильные и слабые стороны и предлагаем некоторые разработки, которые помогут прояснить, расширить и интегрировать модели. В частности, современные молодые люди участвуют в различных видах информационного поведения, таких как поиск, использование, обмен и создание информации. Изменилось то, как молодежь взаимодействует с информацией в меняющейся цифровой информационной среде, тем не менее, существует относительно небольшое количество эмпирических исследований, и ни одна теоретическая основа не может адекватно объяснить информационное поведение молодежи цифрового века с целостного подхода. В целях определения эмпирических и теоретических пробелов в области информационного поведения, данное исследование направлено на создание теоретической основы информационного поведения молодежи цифрового века путем применения и дальнейшего развития теории радикальных изменений.

Необходимо отметить, что субкультурные особенности молодого поколения указывают на то, что она может успешно сочетаться с традиционной культурой общества, носителями и хранителями которой являются старшие поколения. Т.к. наиболее четкая периодизация поколений обусловлена средним возрастом вступления людей в семейно-брачные отношения и рождения детей, то молодежь является активным участником процесса смены поколений. Но при неблагоприятном развитии взаимоотношений между поколениями может возникнуть конфликт молодежной и традиционной культур, последствиями которого может стать перерождение молодежной субкультуры в контркультуру, провоцирующую «молодежные бунты», подобные движению хиппи или другим протестным молодежным движениям. Теоретико-концептуальный в исследовании проблем молодежи РК основан на демографических принципах условного деления общества на возрастные группы и представляет молодежь хронологически ограниченной возрастом социально-демографической группой, которая имеет специфические социальные позиции, статус и роли, является объектом и субъектом процесса смены поколений. Однако, огромное влияние на мышление и поведение молодежи оказывает социальные сети, в частности интернет.

Данное исследование имеет краеугольную основу, а результаты исследования углубляют современные знания о том, как современная молодежь, выросшая в среде цифровых медиа, взаимодействует с информацией, социумом, культурой... Кроме того, благодаря расширению знаний об изменяющейся природе информационного поведения молодежи, потенциальные воздействия исследования включают развитие соответствующих библиотечных и информационных услуг, информационной политики и других образовательных подходов, которые лучше соответствуют уникальным образцам и подходам молодежи цифрового века. Информационное поведение молодежи претерпело значительные изменения, поскольку информационная среда в цифровую эпоху резко изменилась, и молодежь активно использует цифровые медиа во многих аспектах своей жизни, что требует концептуального пересмотра проблем молодежи. Теория современных исследователей базируется на принципах, которые предлагают новые измерения, с которыми сегодня сталкивается молодежь в 21-м веке: «экспоненциальное расширение информации, постоянно меняющиеся инструменты, возросшая оцифровка текста и повышенный спрос на критическое и творческое мышление, общение и совместное решение проблем». Несмотря на некоторые выявленные пробелы, такие как участие молодых людей в разработке количественных исследований и исследованиях с более молодыми

возрастными группами, наблюдается обнадеживающее появление теоретического и методологического разнообразия. Можно уверенно предположить, что такие исследования способствуют профессиональному взгляду на частные аспекты повседневной жизни молодых людей.

**Ключевые слова:** молодежь, методология, концептуальные подходы, нация, самосознание, социум, интеллект, лидер, идея, казахи.

**Information about authors:**

Dzhunusova Arailym Seitkazyevna, doctoral student in the specialty "Political Science" ENU named after L.N. Gumilyov, [Araika050687@mail.ru](mailto:Araika050687@mail.ru), <https://orcid.org/0000-0001-9669-8455>

**REFERENCES**

[1] Message of the President of the Republic of Kazakhstan – Leader of the nation N.A. Nazarbayev to the people of Kazakhstan Strategy “Kazakhstan – 2050” New political course of the held state // <http://www.akorda.kz/...kazakhstan/.../poslanie-prezidenta-respubliki-kaza.../>

[2] On the Concept of state youth policy of the Republic of Kazakhstan until 2020 “Kazakhstan 2020: the path to the future” – Decree of the Government of the Republic of Kazakhstan dated February 27, 2013 No. 191 // <http://www.adilet.gov.kz/ru/node/38994/>.

[3] On approval of the Action Plan for the implementation of the Concept of state youth policy of the Republic of Kazakhstan until 2020 “Kazakhstan 2020: the path to the future” (first stage – 2013 – 2015) – Decree of the Government of the Republic of Kazakhstan dated June 17, 2013 No. 603 // <https://egov.kz/cms/ru/law/list/P1300000603/>.

[4] Sabirova R.K., Adietova E.M., Karamuldina A.A. Self-employment in Kazakhstan. News of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. News of the National Academy of Sciences of Kazakhstan. Series of social sciences and humanities. No. 2 2018, p. 138-142. <https://doi.org/10.32014/2019.2224-5294.14>

[5] Eskalieva A.Zh., Alina G.B. Improving the development of intellectual potential in Kazakhstan as a factor of innovative and economic growth. NEWS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN SERIES OF SOCIAL AND HUMAN SCIENCES ISSN 2224-5294 Volume 2, Number 324 (2019), 196 – 201, <https://doi.org/10.32014/2019.2224-5294.68>